БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Пәні: «Міндетті әлеуметтік-медициналық сақтандыру»
Пән коды: MAMS 4307
ББ атауы және шифры: 6В10105 «Қоғамдық денсаулық сақтау»
Оқу сағаты/кредит көлемі: 90 сағат (3 кредит)
Оқу курсы мен семестрі: 4 курс, 7 семестр
Өзіндік жұмыстың көлемі: 9 сағат

Шымкент, 2024 ж.

Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар «Міндетті әлеуметтік-медициналық сақтандыру» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № 15 « 10 » 06 2024 ж.

Кафедра меңгерушісі:

м.ғ.к., қауым.проф. Сарсенбаева Г.Ж.

1. **№1- Тақырыбы:** Әлемнің дамыған елдерінде МС қалыптастыру тәжірибесі.
2. **Мақсаты:** Білім алушыларда әлемнің дамыған елдеріндегі медициналық сақтандыру жайлы білімін қалыптастыру.
3. **Тапсырмалар:**
• Медициналық сақтандыру түрлері.
• Халық денсаулығының ерекшеліктерімен танысу.
• Әлемнің дамыған елдерінде медициналық сақтандыру жүйесімен жұмыс істеу тәжірибесі.
4. **Орындау/бағалау түрі:** баяндама, презентация,тест тапсырмаларын дайындау.
5. **БӨЖ орындау критерийлері:** 1- қосымшаға қараңыз.
6. **Тапсыру мерзімі:** 2-ші күн.
7. **Әдебиет:** 2 - қосымшаға қараңыз
8. **Бақылау сұрақтары:**
1. Сақтандырудың қандай түрлерін білесіз?
2. Әлемде медициналық сақтандыру жүйесі қалай жүзеге асуда?
3. Халықтың денсаулығына әсер ететін сыртқы факторларды атаңыз.
4. Бүкіл әлемдік денсаулық сақтау саласындағы медициналық сақтандырудың алатын орны қандай?

1. **№2- Тақырыбы:** Міндетті және ерікті медициналық сақтандыру.
2. **Мақсаты:** Білім алушылардың міндетті және ерікті медициналық сақтандыру туралы білімін жетілдіру.
3. **Тапсырмалар:**
• Міндетті және ерікті медициналық сақтандыру, анықтама.
• Міндетті және ерікті медициналық сақтандырудың артықшылығы мен кемшілігі.
•Міндетті және ерікті медициналық сақтандыру жағдайында медициналық қызмет берушіні таңдау.
•Міндетті және ерікті медициналық сақтандыру жағдайында сақтандырылған азаматтардың құқығы.
4. **Орындау/бағалау түрі:** баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. **БӨЖ орындау критерийлері:** 1 - қосымшаға қараңыз.
6. **Тапсыру мерзімі:** 2-ші күн.
7. **Әдебиет:** 2 - қосымшаға қараңыз.
8. **Бақылау сұрақтары:**
1. Міндетті медициналық сақтандыру дегеніміз не?
2. Міндетті медициналық сақтандырудың артықшылығы мен кемшілігін атаңыз.
3. Міндетті медициналық сақтандыру жағдайында медициналық қызметтер берушіні таңдау қалай жүзеге асырылады?
4. Міндетті медициналық сақтандыру жағдайында сақтандырылған азаматтардың құқығын атаңыз.

1. **№3- Тақырыбы:** Медициналық сақтандыру жүйесіндегі медициналық көмекке құқықтар.
2. **Мақсаты:** Білім алушыларда медициналық сақтандыру жүйесіндегі медициналық көмекке құқық туралы білімін қалыптастыру.
3. **Тапсырмалар:**
* Медициналық көмекке азаматтар мен пациенттердің құқықтары.

* Азаматтардың, дара кәсіпкерлердің, заңды тұлғалардың міндеттері.
* Медициналық көмектен бас тарту құқығы.
*Азаматтардың келісімінсіз медициналық көмек көрсету.

4. Орындау/бағалау түрі: баяндама, презентация,тест тапсырмаларын дайындау.
5. БӨЖ-ді орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 3-ші күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:

1. Азаматтардың медициналық көмекке құқығы қай заңды құжатта көрсетілген?
2. Азаматтардың, дара кәсіпкерлердің, заңды тұлғалардың міндеттері қандай?
3. Медициналық көмектен бас тарту құқығы қай кезде қолдануға болады?

1. №4- Тақырыбы: МС жүйесіндегі қатысушылар мен субъектілер.
2. Мақсаты: Білім алушыларда МӘМС жүйесіне қатысушылар мен субъектілер туралы білімін қалыптастыру.
3. Тапсырмалар:
• Денсаулық сақтау субъектілері.
• МӘМС жүйесіне қатысушылар.
• Жарналарды төлеушілер.
• Мемлекеттік корпорация.
4. Орындау/бағалау түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. БӨЖ-ді орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 4-ші күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. МӘМС жүйесіне қатысушылар қатарына кімдер жатады?
2. Медициналық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылардың құқығын атаңыз.
3. Денсаулық сақтау субъектілерінің құқығын атаңыз.
4. Денсаулық сақтау субъектілерінің міндеттерін атаңыз.
5. Мемлекеттік корпорация қандай қызмет түрлерін жүзеге асырады?

1. №5- Тақырыбы: Медициналық әлеуметтік сақтандыру қорының мәртебесі мен активтері.
2. Мақсаты: Білім алушыларда медициналық әлеуметтік сақтандыру қорының мәртебесі мен активтері туралы білімін қалыптастыру.
3. Тапсырмалар:
* Қордың құрылтайшысы мен акционері.
* Қордың органдары.
* Қордың ішкі аудит қызметі.
4. Орындау/бағалау түрі: баяндама, презентация,тест тапсырмаларын дайындау.
5. БӨЖ-ді орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 5-шы күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. Қордың құрылтайшысы кім?
2. Қор қандай ұйым?
3. Қордың органдарына не жатады?

4. Қор активтеріне не жатады?

1. **№6- Тақырыбы:** Медициналық сақтандыру қорының қызметі.
2. **Мақсаты:** Білім алушыларда медициналық сақтандыру қоры туралы білімін қалыптастыру.
3. **Тапсырмалар:**
• Қордың инвестициялық қызметі.
• Есепке алу және есептілік.
•Қордың аудиті.
4. **Орындау/бағалау түрі:** баяндама,презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. **БӨЖ-ді орындау критерийлері:** 1 - қосымшаға қараңыз.
6. **Тапсыру мерзімі:** 6-шы күн.
7. **Әдебиет:** 2 - қосымшаға қараңыз.
8. **Бақылау сұрақтары:**
1. Қордың органдарын атаңыз.
2. Қор қандай қызмет атқарады?
3. Қордың басшы қызметкерлеріне қандай талаптар қойылады?
4. Қор қызметінің ашықтығы қалай жүзеге асырылады?

1. **№7- Тақырыбы:** Дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету ерекшеліктері.
2. **Мақсаты:** Білім алушыларда МС жүйесін енгізу барысында дәрі-дәрмекпен қамтамасыз етудегі ерекшеліктер туралы білімін қалыптастыру.
3. **Тапсырмалар:**
• ҚР-да дәрі-дәрмекпен қамтамасыз етудің ағымдағы жағдайы.
• Қазақстандық дәрілік формуляр.
• Амбулаториялық жағдайда дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету ерекшеліктері.
•Стационарлық жағдайда дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету ерекшеліктері.
4. **Орындау/бақылау түрі:** баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. **БӨЖ-ді орындау критерийлері:** 1 - қосымшаға қараңыз.
6. **Тапсыру мерзімі:** 7-ші күн.
7. **Әдебиет:** 2 - қосымшаға қараңыз.
8. **Бақылау сұрақтары:**
1. ҚР-да дәрі-дәрмекпен қамтамасыз етудің ағымдағы жағдайына талдау жасаңыз.
2. Қазақстандық дәрілік формуляр туралы не білесіз?
3. Амбулаторлық жағдайда дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету ерекшеліктері қандай?
4. Стационарлық жағдайда дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету ерекшеліктері қандай?

Қосымша №1

Бағалау критерийлері:

Бақылау түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Баяндаманы дайындау және қорғау	**Өте жақсы** Бағаға сәйкес: A (95-100%); A- (90-94%)	Баяндама тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды. 7 әдебиеттен көп қолданып, 15 парақтан кем болмауы тиіс. Баяндаманың тақырыбына сәйкес суреттер, кестелер көрсетілген. Баяндаманы қорғау кезінде оқымай, өзі айтып берді. Берілген сұрақтарға мүлтіксіз жауап берді.
	Жақсы Бағағасәйкес: B+ (85-89%); B (80-84%); B- (75-79%); C+ (70-74%).	Баяндама тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды. 5 әдебиеттен көп қолданып, 10 парақтан кем болмауы тиіс. Баяндаманың тақырыбына сәйкес суреттер, кестелер көрсетілген. Баяндаманы қорғау кезінде оқымай, өзі айтып берді. Берілген сұрақтарға жауап толық болмады.
	Қанағаттанарлық Бағағасәйкес: C (65-69%); C- (60-64%); D+ (55-59%) D- (50-54%)	Баяндама тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды. 3 әдебиеттен көп қолданып, 8 парақтан кем болмауы тиіс. Баяндаманың тақырыбына сәйкес суреттер, кестелер көрсетілген. Баяндаманы қорғау кезінде оқыды. Берілген сұрақтарға жауап толық болмады.
	Қанағаттанарлық сыз Бағаға сәйкес: FX (25-49%) F(0-24%)	Баяндама тиянақты жасалмаған, берілген мерзімге дейін тапсырмады. Тақырыпқа сәйкес суреттер, кестелер көрсетілмеген. Баяндаманы қорғау кезінде оқыды. Берілген сұрақтарға жауап берген кезде дөрекі қателер жіберді.

Бақылау түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Тақырыптың презентациясы	**Өте жақсы** Бағағасәйкес: A (95-100%); A- (90-94%)	5 әдебиетті қолдана отырып 20-дан кем емес слайдтар дайындалған. Слайдтар сапалы мазмұнды. Қорғау кезінде терең білім көрсетті. Сұрақтарға толық жауап берді. Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылды.
	Жақсы Бағағасәйкес: B+ (85-89%); B (80-84%); B- (75-79%); C+ (70-74%).	4 әдебиетті қолдана отырып 18-ден кем емес слайдтар дайындаған. Слайдтар сапалы мазмұнды. Қорғау кезінде терең білім көрсетті. Сұрақтарға толық жауап берді, кейбір жауаптарда кемшіліктер жіберді. Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылды.
	Қанағаттанарлық Бағаға сәйкес:	3 әдебиетті қолдана отырып 15-тен кем емес слайдтар дайындаған. Слайдтар сапалы емес. Қорғау

	C (65-69%); C- (60-64%); D+ (55-59%); D (50-54%).	кезінде терең білім көрсетпеді. Сұрақтарға толық жауап бермеді, кейбір жауаптарда кемшіліктер жіберді. Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылған жоқ.
	Қанағаттанар-лықсыз Бағаға сәйкес: FX (25-49%) F(0-24%)	3 әдебиеттен кем қолдана отырып, 10-нан кем слайдтар дайындаған.Слайдтар сапалы емес. Қорғау кезінде тақырыпты білмейді. Сұрақтарға толық жауап бермеді, кейбір жауаптарда кемшіліктер жіберді. Презентацияны берілген мерзімге дейін тапсырған жоқ.

Бақылау түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Тест тапсырмаларын дайындау	**Өте жақсы** Бағаға сәйкес: A (95-100%); A- (90-94%)	Тест сұрақтары 20 сұрақтан кем болмау керек. Өз уақытысында тапсырылған. Тест сұрақтары мазмұнды, тиянақты жасалған. Дұрыс жауаптары көрсетілген.
	Жақсы Бағаға сәйкес: B+ (85-89%); B (80-84%); B- (75-79%); C+ (70-74%).	Тест сұрақтары 18 сұрақтан кем болмау керек. Өз уақытысында тапсырылған. Тест сұрақтары мазмұнды, тиянақты жасалған. Сұрақтары бір типті емес. Дұрыс жауаптары көрсетілген.
	Қанағаттанарлық Бағаға сәйкес: C (65-69%); C- (60-64%); D+ (55-59%); D- (50-54%).	Тест сұрақтары 15 сұрақтан кем болмау керек. Өз уақытысында тапсырылған. Тест сұрақтары мазмұнды, тиянақты емес. Дұрыс жауаптарының барлығы көрсетілмеген.
	Қанағаттанар-лықсыз Бағаға сәйкес: FX (25-49%) F(0-24%)	Тест сұрақтары 10 сұрақтан кем. Өз уақытысында тапсырмаған. Тест сұрақтары мазмұнды, тиянақты жасалмаған. Дұрыс жауаптары көрсетілмеген.

Қосымша №2

Негізгі әдебиеттер:

1. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп.; Мин-во образования и науки РФ. Рек. ГОУ ВПО "Первый гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 544 с.
2. Мамырбаев, А. А. Основы медицины труда: учеб. пособие / А. А. Мамырбаев. - Актобе: Самрад, 2015. - 388 с.

3. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдықденсаулықжәнеденсаулықтысақтау: оқулық / М. Ә. Бөлешов. -Алматы: Эверо, 2015. - 244 бет с.
4. Левчук, И. П. Безопасностьжизнедеятельности: учеб. пособие для мед. училищ и колледжей / И. П. Левчук, Е. К. Хандогина ; М - во образованя и науки РФ. -; Рек. ГОУ ВПО "Первый Московский мед. ун - т им. И. М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 144 с.
5. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - 2-е изд., испр. и доп.; Рек. ГОУ ВПО "Моск. мед. акад. им. И. М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 608 с.

Қосымша әдебиеттер:

1. Повышение качества медицинской помощи и безопасности пациентов в медицинских организациях: наглядное руководство / пер. с англ. Г. Э. Улумбековой; под ред. С. С. Панисар. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 160 с.
2. Лекционный комплекс по дисциплине: "Глобальное здравоохранение": лекций / каф. общественного здравоохранения-1. - Шымкент: ЮКГФА, 2016. - 17 с
3. Сапарбеков, М. К. Лекции по общейэпидемиологии: избранные лекции: учеб.-метотическое пособие / М. К. Сапарбеков. -; Рек. к печати решением Учен. Совета АГИУВ. - Алматы: Эверо, 2013. - 78 с.
4. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение: рук. к практическим занятиям: учеб. пособие / В. А. Медик, В. И. Лисицын, М. С. Токмачев; М-во образования и науки РФ; ФГУ "Федеральный ин-т развития образования". -; Рек. ГОУ ВПО "Моск. мед. акад. им. И. М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 400
5. Сәрсенбаева, Г. Ж. Қоғамдықденсаулықсақтау: оқуқұралы / Г. Ж. Сәрсенбаева; ҚР денсаулықсақтауминистрлігі; ОҚМФА. - Қарағанды: ЖК "Ақнұр", 2013. - 184 бет.
6. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдықденсаулықжәнеденсаулықтысақтау: оқулық / М. Ә. Бөлешов; ҚР БҒМ. - Алматы: ҚР жоғарыоқуорындарыныңқауымдастығы, 2012. - 256 бет. с.

Электронды басылымдар:

1. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (43,1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. диск (CD-ROM).
2. Первичная медико - санитарная помощь как приоритет в системе здравоохранения [Электронный ресурс] : лекционный комплекс / ЮКГФА. Кафедра: "Общественное здравоохранение - 1". - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2015. - эл. опт.
3. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - Электрон. текстовые дан. (47,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 608 с. эл. опт. диск (CD-ROM)
4. Медико-социальная экспертиза заболеваний внутренних органов в условиях амбулаторно-поликлинической службы.Исина З.Б., Аканова Г.Г., Машкунова О.В. , 2015/https://aknurpress.kz/login
5. Амбулаторлы – емханалық жағдайдағы ішкі ағза ауруларының медициналық - әлеуметтік сараптама қызметіИсина З.Б., Аканова К.К., Машкунова О.В. , 2015/https://aknurpress.kz/login
6. Әлеуметтік-маңызы бар аурулар.ЩеткинаЕ.А. , 2020/https://aknurpress.kz/login
7. Дәрігер мамандығына кіріспе. Клиника, құқық, этика және коммуникация негіздері.Асимов М.А., Оразбакова Г.О., Мадалиева С.Х., Багиярова Ф.А.,2017/https://aknurpress.kz/login

8. Медициналық құқық.Қошқарбаев Е.Е. , 2014/https://aknurpress.kz/login
9. Ержанова, С.А., Тюмамбаева, А.Г.К вопросу об обязательном медицинском страховании в Казахстане. // Роль молодежи в развитии науки и инновации в XXI веке: Материалы республиканской научно-практической конференции студентов и магистрантов, посвященной ЭКСПО-2017, 31 марта 2016 г. . - Уральск: ЗКАТУ им. Жангир хана, 2016. - С.79-82.http://rmebrk.kz/
10. Давлетова, М.Т., Тұрсымбаева, М.Ж.Медициналық сақтандыру нарығының қызмет етуінің шетелдік тәжірибесі. // Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Хабаршысы . Экономика сериясы. - 2013. - № 1(95). - 17-21 б.http://rmebrk.kz/
11. Әбдікерова, Гүлнапис Орынбасарқызы.Денсаулық сақтау жүйесіндегі әлеуметтік жұмыс[Мәтін] : оқу құралы / Г. О. Әбдікерова; Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. - Алматы : Қазақ ун-ті, 2019. - 85 б. http://elib.kaznu.kz/
12. Баймагамбетов С.З., Альжанова Р.С.Развитие системы здравоохранения Казахстана на рубеже веков(исторический анализ). – Учебное пособие. – Алматы: Эверо, 2020.120 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/68/
13. Здоровье населения и здравоохранение Республики Казахстан(White Paper) Аканов А., Мейманалиев Т.Алматы, издательство Эверо, 2020. – 80 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/145/
14. Токкулиева Б.Б.Денсаулық сақтаудағы экономика және қаржыландыру негіздері.Оқу құрылы. – Алматы: Эверо, 2020. – 192 бет. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/453/
15. Мұхамбеков М.М.Денсаулық сақтаудағы менеджмент: Оқу құралы / М.М. Мұхамбеков -Алматы: «Эверо» баспасы, 2020 ж. - 348 бет. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/626/
16. Бөлешов М.Ә.Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау: оқулық /М.Ә. Бәлешов.-Алматы: Эверо, 2020. - 244 бет. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/674/
17. Касымова Б.Т.Денсаулық сақтау экономикасы – Оқу құралы/Б.Т.Касымова,Қ.М. Сисенгалиева, Л.К. Магзумова. – Алматы; Эверо, 2020. –260 бет. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/849/
18. Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтауды басқару.Оқу құралы./Даулетбаев Д.А. ж.т.б.-Алматы.-Эверо баспасы.-2020.-320б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/739/